

Suvestinė redakcija nuo 2015-11-28 iki 2016-02-24

Nutarimas paskelbtas: TAR 2014-12-01, i. k. 2014-18293

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS DĖL VIEŠŪJŲ PASTATŲ ENERGINIO EFEKTYVUMO DIDINIMO PROGRAMOS PATVIRTINIMO

2014 m. lapkričio 26 d. Nr. 1328

Vilnius

Vadovaudamasi 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2012/27/ES dėl energijos vartojimo efektyvumo, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2009/125/EB ir 2010/30/ES bei kuria panaikinamos direktyvos 2004/8/EB ir 2006/32/EB (OL 2012 L 315, p. 1), kurioje nustatoma bendra energijos vartojimo efektyvumo skatinimo Europos Sąjungoje priemonių sistema, siekiant užtikrinti, kad 2020 metais būtų pasiektas Europos Sąjungos valstybėse narėse 20 procentų energijos vartojimo efektyvumo tikslas ir sudarytos sąlygos toliau didinti energijos vartojimo efektyvumą, 5 straipsniu, Lietuvos Respublikos Vyriausybė **n u t a r i a** :

1. Patvirtinti Viešųjų pastatų energinio efektyvumo didinimo programą (pridedama).
2. Pavesti:
  - 2.1. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai – iki 2015 m. balandžio 1 d. patvirtinti Savivaldybių viešųjų pastatų energinio efektyvumo didinimo projektų rengimo ir atrankos tvarkos aprašą;
  - 2.2. Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai – iki 2015 m. vasario 1 d. patvirtinti Valstybei nuosavybės teise priklausančių tinkamų atnaujinti pastatų sąrašo sudarymo metodiką.
3. Rekomenduoti savivaldybėms dalyvauti įgyvendinant šiuo nutarimu patvirtintą programą.

Ministras Pirmininkas

Algirdas Butkevičius

Aplinkos ministras

Kęstutis Trečiokas

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos Vyriausybės
2004 m. lapkričio 26 d. nutarimu Nr. 1328
(Lietuvos Respublikos Vyriausybės
2015 m. lapkričio 18 d. nutarimo Nr. 1209
redakcija)

VIEŠŪJŲ PASTATŲ ENERGINIO EFEKTYVUMO DIDINIMO PROGRAMA

I SKYRIUS IŽANGA

PIRMASIS SKIRSNIS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Viešųjų pastatų energinio efektyvumo didinimo programa (toliau – Programa) nustato valstybei ir savivaldybėms nuosavybės teise priklausančių ir jų naudojamų viešųjų pastatų energijos vartojimo efektyvumo didinimo projektų atrankos sąlygas, atrinktų projektų finansavimo ir įgyvendinimo reikalavimus.

2. Programa siekiama didinti energijos vartojimo viešiesiems pastatams šildyti ir apšviesti efektyvumą, užtikrinti, kad veiksmingai būtų naudojamos Lietuvos Respublikos valstybės lėšos, skiriamos viešųjų pastatų energijos vartojimo efektyvumui didinti ir viešiesiems pastatams eksploatuoti, mažinti į atmosferą išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų (CO₂), užtikrinti viešųjų pastatų infrastruktūros atitiktį higienos normų reikalavimams.

3. Programa susijusi su šių teisės aktų įgyvendinimu:

3.1. 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2012/27/ES dėl energijos vartojimo efektyvumo, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2009/125/EB ir 2010/30/ES bei kuria panaikinamos direktyvos 2004/8/EB ir 2006/32/EB (OL 2012 L 315, p. 1) (toliau – Direktyva), kurioje nustatyta bendra energijos vartojimo efektyvumo skatinimo Europos Sąjungoje priemonių sistema, siekiant užtikrinti, kad 2020 metais būtų pasiektas Europos Sąjungos valstybėse narėse 20 procentų energijos vartojimo efektyvumo tikslas ir sudarytos sąlygos toliau didinti energijos vartojimo efektyvumą; vadovaujantis Direktyvos 5 straipsnio nuostatomis, kiekviena valstybė narė privalo užtikrinti, kad nuo 2014 m. sausio 1 d. kasmet būtų renovuojama 3 procentai bendro valstybės subjektams priklausančių ir jų naudojamų šildomų ir (arba) vėsinamų viešųjų pastatų patalpų ploto, kad būtų įvykdyti bent minimalūs pastatų energinio naudingumo reikalavimai, kaip jie nustatyti pagal 2010 m. gegužės 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2010/31/ES dėl pastatų energinio naudingumo (OL 2010 L 153, p. 13) 4 straipsnį;

3.2. 2014–2020 metų nacionalinės pažangos programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. lapkričio 28 d. nutarimu Nr. 1482 „Dėl 2014–2020 metų nacionalinės pažangos programos patvirtinimo“;

3.3. Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. birželio 26 d. nutarimu Nr. XI-2133 „Dėl Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos patvirtinimo“;

3.4. Nacionalinės klimato kaitos valdymo politikos strategijos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. lapkričio 6 d. nutarimu Nr. XI-2375 „Dėl Nacionalinės klimato kaitos valdymo politikos strategijos patvirtinimo“.

4. Programoje vartojamos sąvokos:

4.1. **Energijos vartojimo efektyvumas** – darbo, paslaugų, prekių, gautos energijos ir pirminės arba galutinės energijos sąnaudų santykis.

4.2. **Energijos taupymo paslaugų teikėjas** (toliau – ETPT) – asmuo, teikiantis energijos vartojimo efektyvumo paslaugas ir (arba) energijos vartojimo efektyvinimo priemones Projekto vykdytojui (kaip jis apibrėžtas Programos 4.8 papunktyje).

4.3. **ETPT modelis** – viešojo pastato energijos vartojimo efektyvumo didinimo projekto finansavimo ir įgyvendinimo forma, kai ETPT, sudarydamas su Projekto vykdytoju energijos vartojimo efektyvumo paslaugų sutartį, investuoja į pastato energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones ir per sutarties galiojimo laikotarpį, teikdamas sutartyje nustatytas paslaugas, garantuoja tam tikrą energijos sutaupymų lygį, o Projekto vykdytojas padengia ETPT turėtas išlaidas ir investicijas.

4.4. **Gražinamoji subsidija** – viešojo pastato energijos vartojimo efektyvumo didinimo projekto finansavimo ir įgyvendinimo forma, kai projektui skiriamos finansavimo lėšos, kurias visas arba jų dalį projekto sutartyje nustatytais sąlygomis Projekto vykdytojas privalo gražinti.

4.5. **Tinkamų atnaujinti pastatų sąrašas** – energetikos ministro patvirtintas valstybei nuosavybės teise priklausančių šildomų ir (arba) vėsinamų valstybės institucijų ir įstaigų naudojamų pastatų sąrašas, sudarytas valstybei nuosavybės teise priklausančius šildomus ir (arba) vėsinamus valstybės institucijų ir įstaigų naudojamus pastatus įvertinus pagal energetikos ministro patvirtintoje Valstybei nuosavybės teise priklausančių šildomų ir (arba) vėsinamų valstybės institucijų ir įstaigų – valstybinio administravimo subjektų – naudojamų pastatų, tinkamų atnaujinti, sąrašo sudarymo metodikoje (toliau – Tinkamų atnaujinti pastatų sąrašo sudarymo metodika) nustatytus kriterijus ir reikalavimus.

4.6. **Valstybės projektų sąrašas** – iš Europos Sąjungos struktūrinių ir investicinių fondų lėšų siūlomų finansuoti valstybės projektų sąrašas.

4.7. **Viešasis pastatas** – valstybei ar savivaldybėms nuosavybės teise priklausančias šildomi ir (arba) vėsinami administracinės, kultūros, mokslo, sporto, gydymo, viešbučių, bendrabučių, specialiosios ir gyvenamosios (įskaitant įvairių socialinių grupių namus) paskirties pastatai.

4.8. **Viešojo pastato energijos vartojimo efektyvumo didinimo projekto vykdytojas** (toliau – Projekto vykdytojas) – valstybei nuosavybės teise priklausančius viešuosius pastatus patikėjimo arba panaudos teise valdantys subjektai (išskyrus valstybės įmones), centralizuotai valdomo valstybės turto valdytojas (išimtis dėl valstybės įmonių jam

netaikytina) ir savivaldybių vykdomosios institucijos, įgyvendinantys atitinkamai valstybei arba savivaldybėms nuosavybės teise priklausančių viešųjų pastatų energijos vartojimo efektyvumo didinimo projektus.

5. Kitos Programoje vartojamos sąvokos (nenurodytos 4 punkte) atitinka sąvokas, apibrėžtas 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos įgyvendinimą reglamentuojančiuose teisės aktuose, Lietuvos Respublikos statybos įstatyme, Lietuvos Respublikos valstybės paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti ir daugiabučiams namams atnaujinti (modernizuoti) įstatyme ir Lietuvos Respublikos investicijų įstatyme.

ANTRASIS SKIRSNIS SOCIALINĖ-EKONOMINĖ APLINKA

6. Valstybės įmonės Registrų centro duomenimis, 2014 m. sausio 1 d. Nekilnojamojo turto registre įregistruoti 13 123 viešieji pastatai, kurie nuosavybės teise priklauso valstybei ir savivaldybėms. Šių pastatų plotas – apie 14,8 mln. kv. metrų. Apie 5 500 pastatų (5,9 mln. kv. metrų) nuosavybės teise priklauso valstybei. Apie 7 600 pastatų (8,9 mln. kv. metrų) nuosavybės teise priklauso savivaldybėms.

7. Apytiksliai 89 procentai šių pastatų pastatyti 1900–1990 metais, kai vyravo plytinių ir stambiaplokščių pastatų statyba. Šie pastatai neatitinka dabar galiojančių pastatams keliamų energijos vartojimo efektyvumo reikalavimų, jiems šildyti per metus vidutiniškai suvartojama apie 2 300 GWh šilumos energijos. Tokie pastatai priskiriami D, E, F ir G pastato energinio naudingumo klasėms, o šilumos energijos sąnaudos, išreikštos kilovatvalandėmis 1 kv. metrui patalpų naudingojo ploto, juose – nuo 160–610 kWh/m² per metus. Dėl menko viešųjų pastatų energijos vartojimo efektyvumo ir didelių jų priežiūros ir eksploatavimo sąnaudų šiuo metu teikiamų viešųjų paslaugų savikaina atitinkamai didesnė.

8. Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir Europos Sąjungos struktūrinės paramos lėšomis Lietuvoje 2007–2013 metais atnaujinti (modernizuoti) 906 viešieji pastatai (iš jų 438 mokyklos). Šių pastatų energijos vartojimo efektyvumo didinimo projektų įgyvendinimą administravo Lietuvos Respublikos ūkio ministerija, tam minėtu laikotarpiu skirta apie 300 mln. eurų. Energijos vartojimo efektyvumo didinimo projektams taikytas toks finansavimo būdas, kai projektams įgyvendinti finansavimas (subsidijs) skiriamas nesiejant šių investicijų ir siekiamo rezultato su investicijų atsipirkimu ir padengimu iš sutaupytos šilumos energijos.

9. Vidutinė vieno energijos vartojimo efektyvumo didinimo projekto investicijų suma – apie 500 tūkst. eurų, investicijų suma 1 kv. metrui – nuo 130 iki beveik 490 eurų. Įgyvendintų energijos vartojimo efektyvumo didinimo projektų investicijų analizė rodo, kad didžiausios investicijos tenka gydymo paskirties pastatams. Šios paskirties pastato energijos vartojimo efektyvumo didinimo projekto vidutinė vertė – beveik 900 tūkst. eurų, tai yra investicijos į šių pastatų energijos vartojimo efektyvumo didinimą dvigubai didesnės nei kitų viešųjų pastatų energijos vartojimo efektyvumo didinimo projektuose nurodyta investicijų suma.

10. Nustatyta, kad savivaldybių viešųjų pastatų ir valstybei priklausančių viešųjų pastatų energijos vartojimo efektyvumo didinimui finansuoti trūksta atitinkamai 146,8 ir 66,9 mln. eurų. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymu ir Lietuvos Respublikos 2015 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu, biudžetinės įstaigos savo vardu negali skolintis lėšų, prisiimti jokių skolinių įsipareigojimų, todėl trūkstamų lėšų turėtų būti gaunama iš privačių investuotojų, jiems perduodant energijos vartojimo efektyvumo didinimo projekto įgyvendinimo riziką, susietą su apmokėjimu už pasiektus rezultatus.

11. Viešųjų pastatų energijos vartojimo efektyvumo didinimo projektams įgyvendinti dažniausiai naudotos sienų, stogo, cokolio šiltinimo, langų ir durų keitimo, šildymo sistemos atnaujinimo priemonės. Įdiegus energijos vartojimo efektyvumą didinančias priemones, atnaujintuose viešuosiuose pastatuose per metus sutaupyta 215,08 GWh energijos.

II SKYRIUS PROGRAMOS TIKSLAS, UŽDAVINIAI, VERTINIMO KRITERIJAI IR JŲ REIKŠMĖS

PIRMASIS SKIRSNIS PROGRAMOS TIKSLAS

12. Programos tikslas – didinti energijos vartojimo viešiesiems pastatams šildyti ir apšviesti efektyvumą ir atnaujintuose viešuosiuose pastatuose iki 2020 metų sutaupyti 60 GWh metinės pirminės energijos, užtikrinti, kad veiksmingai būtų naudojamos Lietuvos Respublikos valstybės lėšos, skiriamos viešųjų pastatų energijos vartojimo efektyvumui didinti ir viešiesiems pastatams eksploatuoti, mažinti į atmosferą išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų (CO₂), užtikrinti viešųjų pastatų infrastruktūros atitiktį higienos normų reikalavimams.

13. Siekiant Programos tikslo, finansuojami gali būti tik tie viešųjų pastatų energijos vartojimo efektyvumo didinimo projektai, kurie atitinka visas šias sąlygas:

13.1. projektą įgyvendinant, bus padidintas viešųjų pastatų energijos vartojimo efektyvumas – pasiekta mažiausiai C energinio naudingumo klasė, padidintas arba išlaikytas esamas viešųjų pastatų ploto naudojimo efektyvumas;

13.2. siekiant didinti viešųjų pastatų energijos vartojimo efektyvumą arba taupyti energiją, pasirenkama Programos 1 priede nurodyta veikla „viešojo pastato atnaujinimas“ ir (ar) veikla „viešajam pastatui funkcionavimui reikalingos inžinerinės infrastruktūros atnaujinimas“ ir atliekami pasirinkti Programos 2 priede nurodyti veiksmai (energijos vartojimo efektyvumo priemonės);

13.3. parengiamas toks viešojo pastato investicijų projektas, kuriame vadovaujantis Programa pagrįsta, kad investicijų projekto įgyvendinimo alternatyva, apimanti Programos 1 priede nurodytą veiklą „viešojo pastato atnaujinimas“ ir (arba) veiklą „viešajam pastatui funkcionuoti reikalingos inžinerinės infrastruktūros atnaujinimas“, yra optimali pagal investicijų projekte apskaičiuotas finansinių ir ekonominių rodiklių reikšmes;

13.4. bent 51 procentas viso pastato ploto nuosavybės teise priklauso valstybei ar savivaldybei ir bent 51 procentas viso pastato ploto naudojamas pastatų valdytojų, nurodytų Programos 4.8 papunktyje, taip pat yra visų pastato patalpų savininkų rašytinis susitarimas dėl pastato energijos vartojimo efektyvumo projekto vykdymo.

ANTRASIS SKIRSNIS PROGRAMOS UŽDAVINIAI IR TIKSLINĖ GRUPĖ

14. Programos tikslo siekiama įgyvendinant šiuos uždavinius:

14.1. pirmasis uždavinys – įgyvendinti valstybės viešųjų pastatų tvarų energijos vartojimo efektyvumą užtikrinančias technines ir organizacines priemones;

14.2. antrasis uždavinys – įgyvendinti savivaldybių viešųjų pastatų tvarų energijos vartojimo efektyvumą užtikrinančias technines ir organizacines priemones.

15. Programos tikslinė grupė – viešųjų pastatų energijos vartojimo efektyvumo didinimo projektų vykdytojai.

TREČIASIS SKIRSNIS PROGRAMOS TIKSLO IR UŽDAVINIŲ VERTINIMO KRITERIJAI IR JŲ REIKŠMĖS

16. Programos tikslo pasiekimo vertinimo kriterijus (rezultato kriterijus) – bendras atnaujintuose viešuosiuose pastatuose sutaupyta metinės pirminės energijos kiekis nuo Programos įgyvendinimo pradžios iki 2020 metų – 60 GWh.

17. Programos uždavinių įgyvendinimo vertinimo kriterijai (produkto kriterijai) yra šie:

17.1. pirmojo uždavinio:

17.1.1. pradėjus įgyvendinti Programą, kasmet renovuota mažiausiai 3 procentai bendro valstybei nuosavybės teise priklausančių ir jos naudojamų šildomų ir (arba) vėsinamų viešųjų pastatų patalpų ploto, apskaičiuoto pagal praėjusių metų duomenis, kaip nurodyta Tinkamų atnaujinti pastatų sąrašo sudarymo metodikoje (už šio kriterijaus atitikimą atsakinga Lietuvos Respublikos energetikos ministerija);

17.1.2. bendras atnaujintas valstybei nuosavybės teise priklausančių viešųjų pastatų plotas, kai pasiekama mažiausiai C energinio naudingumo klasė, nuo Programos įgyvendinimo pradžios iki 2020 metų – 470 tūkst. kv. metrų (už šio kriterijaus atitikimą atsakinga Lietuvos Respublikos energetikos ministerija);

17.2. antrojo uždavinio – bendras atnaujintas savivaldybėms nuosavybės teise priklausančių viešųjų pastatų plotas, kai pasiekama mažiausiai C energinio naudingumo klasė, nuo Programos įgyvendinimo pradžios iki 2020 metų – 230 tūkst. kv. metrų (už šio kriterijaus atitikimą atsakinga Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija);

17.3. pirmojo ir antrojo uždavinių – bendras į atmosferą neišmestų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis nuo Programos įgyvendinimo pradžios iki 2020 metų – 14 tūkst. tonų (už šio kriterijaus atitikimą atsakinga Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija).

III SKYRIUS PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS

PIRMASIS SKIRSNIS ĮGYVENDINANT PROGRAMĄ DALYVAUJANČIOS INSTITUCIJOS

18. Įgyvendinant Programą pagal kompetenciją dalyvauja šios institucijos:

18.1. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija, kuri atsakinga už savivaldybių viešųjų pastatų energijos vartojimo efektyvumo didinimą, atitiktį Programos 16 punkte, 17.2 ir 17.3 papunkčiuose nurodytiems kriterijams;

18.2. viešoji įstaiga Būsto energijos taupymo agentūra, kuri atsakinga už savivaldybių viešųjų pastatų energijos vartojimo efektyvumo didinimo projektų atranką;

18.3. Lietuvos Respublikos energetikos ministerija, kuri atsakinga už valstybės viešųjų pastatų energijos vartojimo efektyvumo didinimą, atitiktį Programos 16 punkte ir 17.1 papunktyje nurodytiems kriterijams;

18.4. valstybės įmonė Energetikos agentūra, kuri atsakinga už ekspertines konsultacijas energijos vartojimo audito ir kitais energijos vartojimo efektyvumo didinimo klausimais;

18.5. finansų įstaiga, kuri:

18.5.1. vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. birželio 4 d. nutarimu Nr. 528 „Dėl atsakomybės ir funkcijų paskirstymo tarp institucijų, įgyvendinant 2014–2020 metų Europos Sąjungos struktūrinių fondų investicijų veiksmų programą“, atlieka tarpinės institucijos funkcijas, kai 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos prioritetų priemonės įgyvendinamos grąžinamųjų subsidijų būdu;

18.5.2. atsakinga už Energijos efektyvumo fondo, teikiančio finansines paslaugas valstybės viešųjų pastatų energijos vartojimo efektyvumo didinimo projektams, administravimą;

18.5.3. atsakinga už fondų fondo, kaip jis apibrėžtas 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniai fondai, Sanglaudos fondai, Europos žemės ūkio fondai kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniai fondai, Sanglaudos fondai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondai taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (OL 2013 L 347, p. 320), 2 straipsnio 27 punkte, valdymą arba, kai fondų fondas nesteigiamas, finansinių priemonių, finansuojamų iš nacionalinio biudžeto, Europos Sąjungos, tarptautinių finansų institucijų ir (ar) kitų lėšų, įgyvendinimą būsto ir viešosios infrastruktūros objektų atnaujinimo ir energijos vartojimo efektyvumo didinimo srityse (vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. rugpjūčio 5 d. nutarimu Nr. 814 „Dėl Lietuvos Respublikos investicijų įstatymo 12 straipsnio įgyvendinimo“).

ANTRASIS SKIRSNIS
VALSTYBĖS VIEŠŪJŲ PASTATŲ ENERGIJOS VARTOJIMO EFEKTYVUMO
DIDINIMAS.
PIRMOJO PROGRAMOS UŽDAVINIO ĮGYVENDINIMO PRIEMONĖS IR VEIKLOS

19. Pirmasis Programos uždavinys – įgyvendinti valstybės viešųjų pastatų tvarų energijos vartojimo efektyvumą užtikrinančias technines ir organizacines priemones – įgyvendinamas tokiomis priemonėmis:

19.1. organizacinėmis, skirtomis:

19.1.1. esamoms lėšoms padidinti ir papildomoms lėšoms pritraukti;

19.1.2. pastatų energijos vartojimo efektyvumo tvarumui užtikrinti;

19.2. techninėmis, skirtomis pastatų energijos vartojimo efektyvumui užtikrinti.

20. Organizacinės priemonės, nurodytos Programos 19.1.1 papunktyje, įgyvendinamos vykdant šias veiklas:

20.1. įsteigiant įvairius finansavimo šaltinius jungiantį fondą;

20.2. sukuriant grąžinamosios subsidijos priemones;

20.3. parengiant privataus kapitalo naudojimo pradėjus vykdyti atnaujinimo veiklas taisykles.

21. Organizacinės priemonės, nurodytos Programos 19.1.2 papunktyje, įgyvendinamos atliekant atnaujinamo viešojo pastato ploto ir teikiamų viešųjų paslaugų atitikties analizę, kaip nurodyta Programos 24 punkte.

22. Techninės priemonės, nurodytos Programos 19.2 papunktyje, įgyvendinamos vykdant Programos 1 priede nurodytas veiklas.

TREČIASIS SKIRSNIS
PIRMOJO PROGRAMOS UŽDAVINIO ĮGYVENDINIMAS

23. Didinant valstybės viešųjų pastatų energijos vartojimo efektyvumą, atliekami šie energijos vartojimo efektyvumo didinimo projektų rengimo ir įgyvendinimo veiksmai:

23.1. Lietuvos Respublikos energetikos ministerija sudaro Tinkamų atnaujinti pastatų sąrašą. Šiame sąraše nurodyti viešųjų pastatų energijos vartojimo efektyvumo didinimo projektai, atsižvelgiant į pastato tikslinę naudojimo paskirtį ir siekiant užtikrinti projektų įgyvendinimo ir finansavimo kompleksiskumą, derinami su ministerijomis pagal kompetenciją, atsižvelgiant į valdomo viešojo pastato tikslinę naudojimo paskirtį ir ministerijų galimybes finansuoti Programos 2 priede nenurodytas priemones.

23.2. Tinkamų atnaujinti pastatų sąraše esančio pastato valdytojas inicijuoja energijos vartojimo auditą ir vadovaudamasis Programos 3 priede nurodyta informacija ir Centrinės projektų valdymo agentūros patvirtinta Investicijų projektų, kuriems siekiama gauti finansavimą iš Europos Sąjungos struktūrinės paramos ir (ar) valstybės biudžeto lėšų, rengimo metodika, kiek ji neprieštarauja Programos nuostatoms, parengia investicijų projektą.

23.3. Pastato valdytojas, parengęs investicijų projektą, gali kreiptis į Programos 18.5 papunktyje nurodytą finansų įstaigą dėl projektui įgyvendinti reikalingų finansinių

priemonių skyrimo iš Energijos efektyvumo fondo lėšų. Programos 18.5 papunktyje nurodyta finansų įstaiga, įvertinusi viešojo pastato valdytojo parengtą investicijų projekto ir energijos vartojimo audito ataskaitos atitiktį Programos nuostatomis, priima sprendimą, ar viešojo pastato energijos vartojimo efektyvumo didinimo projektas gali būti finansuojamas Energijos efektyvumo fondo lėšomis, taikant ETPT modelį arba tiesiogiai teikiant paskolą Projekto vykdytojui.

23.4. Jeigu Programos 18.5 papunktyje nurodyta finansų įstaiga priima sprendimą, kad finansavimas viešojo pastato, įtraukto į Tinkamų atnaujinti pastatų sąrašą, energijos vartojimo efektyvumo didinimo projektui negali būti skiriamas iš Energijos efektyvumo fondo lėšų, viešojo pastato energijos vartojimo efektyvumo didinimo projektui skiriama grąžinamoji subsidija ir toks projektas įtraukiamas į Valstybės projektų sąrašą, kaip nustatyta 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos įgyvendinimą reglamentuojančiuose teisės aktuose.

23.5. Į Tinkamų atnaujinti pastatų sąrašą neįtrauktų valstybės institucijų ir įstaigų naudojamų viešųjų pastatų energijos vartojimo efektyvumo didinimo projektai gali būti finansuojami iš Energijos efektyvumo fondo, jeigu atliekamas energijos vartojimo auditas, parengiamas investicijų projektas ir įvykdomi Programos 3 priedo 1–7 punktuose ir Programos 24–26 punktuose nustatyti reikalavimai.

23.6. Jeigu Programos 18.5 papunktyje nurodyta finansų įstaiga priima sprendimą įgyvendinamą viešojo pastato energijos vartojimo efektyvumo didinimo projektą finansuoti iš Energijos efektyvumo fondo lėšų pagal ETPT modelį, Projekto vykdytojas, vadovaudamasis energetikos ministro patvirtintais ETPT modelio įgyvendinimo tipiniais dokumentais: technine specifikacija, paslaugų teikėjų kvalifikacijos įvertinimo reikalavimais, teikėjų pasiūlymų vertinimo kriterijais ir tipine energijos taupymo paslaugų sutartimi, vykdo viešuosius pirkimus ir pasirašo su ETPT energijos vartojimo efektyvumo paslaugų sutartį.

23.7. Siekdamas užtikrinti, kad investicijų projektas atitiktų Programos 13.1 papunktyje nustatytus reikalavimus, pastato valdytojas kartu su investicijų projektu parengia pastato naudojimo planą, kuris privalo būti raštu patvirtintas ministerijos pagal kompetenciją, atsižvelgiant į valdomo viešojo pastato tikslinę naudojimo paskirtį (jeigu tai valstybės nuosavybės teise valdomi administracinės paskirties pastatai, – centralizuotai valdomo valstybės turto valdytojo). Pastato naudojimo plane privalo būti nustatyta, kad pastatas pagal paskirtį bus naudojamas ne trumpiau kaip 10 metų. Pastato naudojimo plane taip pat turi būti nustatyta, kaip bus naudojamas pastatas, užtikrinant, kad jo ploto naudojimo efektyvumas atitiks Programos 13.1 papunktyje nurodytus reikalavimus.

24. Analizuojant, ar atnaujinamo viešojo pastato plotas atitinka teikiamų viešųjų paslaugų apimtį, jeigu numatoma atnaujinti viešojo pastato pagrindinis arba naudingasis plotas viršija viešosioms paslaugoms teikti reikalingą viešųjų pastatų pagrindinį arba naudingąjį plotą, nustatomą pagal Lietuvos higienos normų reikalavimus, investicijų projekte, suderinus su centralizuotai valdomo valstybės turto valdytoju, turi būti įvertinta galimybė sutelkti šiame (-iuose) pastate (-uose) daugiau nei vieną viešųjų paslaugų teikėją arba pakeisti esamą pastatą

(jį parduoti, nugriauti, perduoti ar kitaip) kitu pastatu (jį įsigyti, pastatyti, perimti ar kitaip). Jeigu nė viena šių galimybių nepasirenkama, investicijų projekte turi būti nurodyta motyvuota tokio nepasirinkimo priežastis.

25. Siekdamas užtikrinti, kad investicijų projektas atitiktų Programos 13.1 papunktyje nustatytus reikalavimus, pastato valdytojas kartu su juo parengia pastato naudojimo planą, kuris privalo būti raštu patvirtintas ministerijos pagal kompetenciją (jeigu tai valstybės nuosavybės teise valdomi administracinės paskirties pastatai, – centralizuotai valdomo valstybės turto valdytojo). Pastato naudojimo plane privalo būti nustatyta, kad pastatas pagal paskirtį bus naudojamas ne trumpiau kaip 10 metų. Pastato naudojimo plane taip pat turi būti nustatyta, kaip bus naudojamas pastatas, užtikrinant, kad jo ploto naudojimo efektyvumas atitiks Programos 13.1 papunktyje nurodytus reikalavimus.

26. Projekto finansavimo sutartyje Projekto vykdytojas įpareigojamas grąžinti pagal Programą gautą finansavimą, jeigu pastato naudojimo planas visiškai arba iš dalies nevykdomas arba vykdomas nesilaikant pastato naudojimo plane numatytų įsipareigojimų.

27. Suderinusi su Lietuvos Respublikos finansų ministerija, Lietuvos Respublikos energetikos ministerija iki einamųjų metų kovo 1 d. teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybei tvirtinti metinę įsipareigojimų, planuojamų prisiimti taikant ETPT modelį, apimtį, taip pat išsamią informaciją, kurios reikia prisiimtų įsipareigojimų poveikiui valdžios sektoriaus skolos ir deficito rodikliams nustatyti. Apsvarsčiusi gautus duomenis, Lietuvos Respublikos Vyriausybė priima nutarimą, kuriuo tvirtina įsipareigojimų, planuojamų prisiimti taikant ETPT modelį, dydį.

28. Pagal Programą įgyvendinamų valstybės viešųjų pastatų energijos vartojimo efektyvumo didinimo projektų stebėseną vykdo Lietuvos Respublikos energetikos ministerija arba Lietuvos Respublikos energetikos ministerijos įgaliotas jai pavaldus viešasis juridinis asmuo.

29. Lietuvos Respublikos energetikos ministerija informaciją apie Programos įgyvendinimą, kiek tai susiję su valstybės viešųjų pastatų energijos vartojimo efektyvumo didinimu, kasmet teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybei savo metinėse veiklos ataskaitose.

KETVIRTASIS SKIRSNIS
SAVIVALDYBIŲ VIEŠŪJŲ PASTATŲ ENERGIJOS VARTOJIMO EFEKTYVUMO
DIDINIMAS.
ANTROJO PROGRAMOS UŽDAVINIO ĮGYVENDINIMO PRIEMONĖS IR VEIKLOS

30. Savivaldybės viešųjų pastatų energijos vartojimo efektyvumo didinimo projektų vykdytojais yra savivaldybės.

31. Finansuojami tie projektai, kurie užtikrina, kad pastatas pagal paskirtį bus naudojamas ne trumpiau kaip 10 metų ir investicijų į energinį efektyvumą didinančias priemones atsipirkimo laikotarpiu, kuris negali būti ilgesnis kaip 20 metų, o lėšos, skirtos pastatams šildyti, eksploatuoti ir investicijų grąžai apmokėti, – planuojamos ir skiriamos reikiamo dydžio per visą investicijų atsipirkimo laikotarpį.

32. Savivaldybių viešųjų pastatų energijos vartojimo efektyvumo didinimo projektai rengiami ir atrenkami aplinkos ministro nustatyta tvarka. Atrenkant savivaldybių viešųjų pastatų energijos vartojimo efektyvumą didinančius projektus, pirmenybė teikiama daugiausia energijos per trumpiausią laiką sutaupantiems viešųjų pastatų energijos vartojimo efektyvumą didinantiems projektams ir projektams, įtrauktiems į savivaldybių rengiamas teritorijų planavimo, atnaujinimo ir tvarkymo programas, apimančias pastatų, infrastruktūros objektų, inžinerinių tinklų atnaujinimą, gyvenamosios aplinkos tvarkymą, ar Lietuvos Respublikos Vyriausybės tvirtinamas regionų plėtros programas, kurių tikslas – užtikrinti darnią teritorijų (kvartalų) plėtrą ir tvarkybą. Nuomonę apie savivaldybių viešųjų pastatų energijos vartojimo efektyvumo didinimo projektų atitiktį Programos nuostatoms teikia viešoji įstaiga Būsto energijos taupymo agentūra.

33. Pagal Programą įgyvendinamų savivaldybių viešųjų pastatų energijos vartojimo efektyvumo didinimo projektų stebėseną vykdo ir šių pastatų energijos vartojimo efektyvumo didinimo proceso dalyvių (savivaldybių paskirtų atsakingų asmenų ar savivaldybės programos įgyvendinimo administratorių) mokymą ir švietimą organizuoja Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija arba Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos įgaliotas jai pavaldus viešasis juridinis asmuo.

34. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija informaciją apie Programos įgyvendinimą, kiek tai susiję su savivaldybių viešųjų pastatų energinio efektyvumo didinimu, kasmet teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybei savo metinėse veiklos ataskaitose.

IV SKYRIUS PROGRAMOS FINANSAVIMAS

35. Programa finansuojama Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto, savivaldybių biudžetų, Europos struktūrinių investicijų fondų, tarptautinių organizacijų, privačių investuotojų ir kitų šaltinių lėšomis.

36. Pagal Programą įgyvendinami viešųjų pastatų energijos vartojimo efektyvumo didinimo projektai taikant ETPT modelį, skiriant gražinamąją subsidiją, taikant finansines priemones, teikiant subsidijas arba naudojant šių priemonių derinius.

37. Ministerijos pagal kompetenciją, atsižvelgiant į valstybės ar savivaldybės valdomo viešojo pastato tikslinę naudojimo paskirtį, iš joms skirtų asignavimų gali skirti papildomą finansavimą, susijusį su projekto ir jame numatytų priemonių (taip pat ir nesusijusių su energijos vartojimo efektyvumo didinimu) įgyvendinimu. Lėšos, skirtos su energijos vartojimo efektyvumo didinimu nesusijusioms priemonėms finansuoti, nelaikomos pagal Programą skiriamu finansavimu.

Priedo pakeitimai:

Nr. [1209](#), 2015-11-18, paskelbta TAR 2015-11-27, i. k. 2015-18851

Viešųjų pastatų energinio efektyvumo didinimo programos
1 priedas

GALIMŲ VEIKLŲ DERINIŲ (ALTERNATYVŲ) SĄRAŠAS

Eil. Nr.	Galima alternatyva / galima veikla	Naujo pastato statyba ir esamo nugriovimas	Naujo pastato įsigijimas	Naujo pastato statyba ir esamo pardavimas	Valstybės viešojo pastato atnaujinimas	Esamo viešojo pastato perėmimas ir atnaujinimas	Kita alternatyva
1.	viešojo pastato atnaujinimas				+	+	
2.	viešajam pastatui funkcionuoti reikalingos inžinerinės infrastruktūros atnaujinimas				+	+	
3.	viešojo pastato statyba	+		+			
4.	viešajam pastatui funkcionuoti reikalingos inžinerinės infrastruktūros sukūrimas	+		+			
5.	viešojo pastato ar jo dalies nugriovimas	+		+			
6.	viešojo pastato įsigijimas		+				
7.	žemės naujam viešajam pastatui įsigijimas		+	+			
8.	viešojo pastato pardavimas			+			
9.	viešojo pastato ar jo dalies perdavimas kitai (-oms) valstybės institucijai (-oms)		+			+	
10.	viešojo pastato ar jo dalies perėmimas iš kitos valstybės institucijos					+	

VIEŠŪJŲ PASTATŲ ENERGIJOS VARTOJIMO EFEKTYVUMO DIDINIMO VEIKSMŲ (PRIEMONIŲ) SĄRAŠAS

Eil. Nr.	Veiksmo (priemonės) pavadinimas
1.	Šildymo (vėsinimo) ir karšto vandens inžinerinių sistemų modernizavimas
2.	Vėdinimo ir (ar) rekuperacijos sistemų modernizavimas ar įrengimas
3.	Stogo šiltinimas (taip pat ir naujos stogo dangos įrengimas), perdangos po vėdinama šlaitinio stogo pastoge šiltinimas
4.	Išorinių pastato sienų ir cokolio šiltinimas, taip pat ir sienų (cokolio) konstrukcijos defektų pašalinimas ir nuogrindos sutvarkymas
5.	Kitų perdangų (perdangos virš įvažiavimų, įėjimų), kurios ribojasi su išore, šiltinimas
6.	Lauko ir tambūro durų keitimas, taip pat ir įėjimo laiptų remontas ir pritaikymas neįgaliųjų poreikiams
7.	Langų keitimas į mažesnio šilumos pralaidumo langus
8.	Rūsio perdangos šiltinimas, šildomo rūsio atitvarų šiltinimas
9.	Apšvietimo sistemos modernizavimas
10.	Atnaujintame pastate įrengtos katilinės modernizavimas

INVESTICIJŲ PROJEKTE BŪTINA PATEIKTI INFORMACIJA

1. **Projekto socialinės-ekonominės aplinkos analizė.** Ši analizė papildo Programos I skyriaus antrajame skirsnyje apibūdintą socialinę-ekonominę aplinką specifiniais projektui būdingais aspektais.

2. **Projekto turinys,** kuriame nurodomas projekto tikslas (-i), sąsajos su kitais projektais, projekto ribos, tikslinės grupės, projekto uždavinys (-iai), projekto organizacija ir siekiami rezultatai.

3. **Galimybių ir alternatyvų analizė.** Ši analizė atliekama finansiniu ir ekonominiu požiūriais įvertinant mažiausiai 2 tikėtinus galimų veiklų derinius (alternatyvas) iš Programos 1 priede pateiktų galimų veiklų derinių (alternatyvų): „naujo pastato statyba ir esamo nugriovimas“, „naujo pastato įsigijimas“, „naujo pastato statyba ir esamo pardavimas“, „valstybės viešojo pastato atnaujinimas“, „esamo viešojo pastato perėmimas ir atnaujinimas“, „kita alternatyva“. Jeigu numatoma projekto vertė neviršija 1 mln. eurų, investicijų projekte turi būti išnagrinėtas bent vienas galimų veiklų derinys (alternatyva) arba papildomai kiti galimi veiklų deriniai (alternatyvos), sudaryti iš Programos 1 priede pateiktų galimų veiklų. Jeigu į kito galimų veiklų derinio (alternatyvos) veiklas įtrauktos Programos 1 priede nenurodytos veiklos, šioms veikloms negali būti skirtas Programos finansavimas.

4. **Finansinė analizė.** Finansinei analizei atlikti turi būti naudojama 4 procentų reali finansinė diskonto norma. Finansinėje analizėje turi būti išnagrinėti projekto finansiniai pinigų srautai ir kiekvienos alternatyvos finansinė grynoji dabartinė vertė 25 metų laikotarpiui, įskaitant investicijų laikotarpį (projekto veiklų įgyvendinimo laikotarpį).

5. **Ekonominė analizė.** Ekonominė analizei atlikti turi būti naudojama 5 procentų socialinė diskonto norma. Ekonominėje analizėje turi būti išnagrinėti projekto ekonominiai pinigų srautai ir kiekvienos alternatyvos ekonominė grynoji dabartinė vertė 25 metų laikotarpiui, įskaitant investicijų laikotarpį. Įvairi socialinė-ekonominė nauda (žala) apskaičiuojama remiantis konversijos koeficientų ir komponentų įverčių reikšmėmis, paskelbtomis tinklalapyje www.ppplietuva.lt. Vertinant socialinę-ekonominę naudą (žalą), turi būti atsižvelgta į šiuos komponentus:

- 5.1. pastatų energetinių charakteristikų pagerėjimą;
- 5.2. anglies dioksido (kaip šiltnamio efektą sukeliančių dujų) emisijos sumažėjimą;
- 5.3. oro taršos pokyčius.

Ekonominė nauda apskaičiuojama konvertuojant ir diskontuojant socialinio-ekonominio vertinimo naudą. Ekonominės išlaidos apskaičiuojamos sudedant konvertuotas ir

diskontuotas investicijas, atimant investicijų likutinę vertę, pridėdant veiklos išlaidas ir socialinę-ekonominę žalą. Kaip optimali pasirenkama ta alternatyva, kuri turi didžiausią ekonominę grynąją dabartinę vertę. Turi būti atlikta pasirinktos optimalios alternatyvos jautrumo ir rizikų analizė.

6. Jautrumo ir rizikų analizė. Investicijų projekte pagrindiniai rizikų veiksniai suskirstyti į šias rizikų grupes:

6.1. projektavimo (planavimo) kokybės rizikų grupei priskiriamos projektavimo, techninės priežiūros ir kitos su investicijomis į ilgalaikį turtą susijusios paslaugos;

6.2. įsigyjamų (atliekamų) rangos darbų kokybės rizikų grupei priskiriamos investicijos į žemę, nekilnojamąjį turtą, statybą, rekonstravimą, kapitalinį remontą ir kitus darbus;

6.3. rinkai pateikiamų produktų (paslaugų, prekių) tinkamumo rizikų grupei priskiriamos projekto veiklos išlaidos (žaliavos, infrastruktūros būklės palaikymo, kitos išlaidos);

6.4. turto likutinės vertės projekto ataskaitinio laikotarpio pabaigoje rizikų grupei priskiriama investicijų likutinė vertė.

7. Projekto vykdymo planas. Šioje dalyje nagrinėjamas projekto įgyvendinimas ETPT būdu. Preliminariai pristatomi ETPT dalyviai ir ETPT atrankos procedūrų trukmė. Remiantis rizikų finansinio įvertinimo rezultatais, apskaičiuojama ETPT planuojamų perduoti rizikų vertė. Preliminariai apskaičiuojamas maksimalaus metinio mokesčio ETPT įmonei dydis, lygus visų projekto investicijų likutinės vertės, veiklos išlaidų, kiekybiškai išreikšto pastatų energinių charakteristikų pagerėjimo ir kiekybiškai įvertintų rizikų grynajai dabartinei vertei.

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Nutarimas

Nr. [1209](#), 2015-11-18, paskelbta TAR 2015-11-27, i. k. 2015-18851

Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. lapkričio 26 d. nutarimo Nr. 1328 „Dėl Viešųjų pastatų energinio efektyvumo didinimo programos patvirtinimo“ pakeitimo